

ЛЕКСЕМА *WŁADZA* В СЛОВНИКАХ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИLEXEME *WŁADZA* IN THE POLISH LANGUAGE DICTIONARIES

Сливинська О.М.,

orcid.org/0000-0002-1070-0866

аспірант кафедри польської філології

Львівського національного університету імені Івана Франка

У статті розглянуто семантизацію іменника *władza* в лексикографічних джерелах польської мови. Проаналізовано словникові статті лексеми *władza* в чотирнадцяти загальних словниках, серед яких п'ять історичних і дев'ять сучасних. Матеріалом дослідження є 63 дефініції лексеми *władza*, почерпнуті зі згаданих лексикографічних джерел польської мови. Зосереджено увагу на ключових етапах і способах зміни значень лексеми *władza* й типах зв'язку, що виникає між різними її значеннями. Аналіз дефініцій іменника *władza*, почерпнутих із загальних словників польської мови, засвідчує генералізацію значення іменника *władza*, а також зміну основного значення слова. У результаті зіставлення словникових дефініцій простежено зміну основного значення слова *władza* зі 'спроможність, вроджена сила, спрямована на володіння частинами тіла або чим завгодно' на 'право на управління або керування кимось'. На матеріалі історичних і сучасних лексикографічних джерел польської мови зафіксовано розширення значення слова *władza*. Так, кількість значень аналізованого слова збільшується з одного ('правління над ким; командування') в онлайн-виданні «Електронний словник польської мови XVII і XVIII століття» до десяти в «Іншому словнику польської мови» за редакцією М. Банька. Між значеннями слова *władza* простежуємо різні типи семантичних зв'язків. Наприклад, ланцюгова полісемія виникає між значеннями іменника *władza*, поданими в «Словнику польської мови» за редакцією А. Здановича та ін. (1861); радіально-ланцюгову полісемію простежуємо між дев'ятьма значеннями іменника *władza*, зафіксованими в «Словнику польської мови» за редакцією Я. Карловича, А.А. Кринського та В. Недзведзького (1919), і між чотирма значеннями іменника *władza* в «Словнику польської мови» за редакцією М. Шимчака (1981); радіальна полісемія виникає між трьома значеннями іменника *władza*, зафіксованими в «Словнику правильної польської мови» за редакцією В. Дорошевського (1973). Зауважуємо також перенесення значення іменника *władza* як права керувати кимось на осіб, які мають таке право, тобто метонімізацію значення аналізованого слова.

Ключові слова: *władza*, словники, семантика, дефініції, польська мова.

The article considers the semanticization of the noun *władza* in lexicographic sources of the Polish language. The dictionary articles of the lexeme *władza* were analyzed in fourteen general dictionaries, including five historical and nine modern dictionaries. The research is based on 63 definitions of the lexeme *władza*, which were gathered from mentioned lexicographical sources of the Polish language. The attention is paid to the key stages and ways of changes of the meanings of the lexeme *władza* and types of connections that appear between its different meanings. The analysis of definitions of the noun *władza*, gathered from general dictionaries of the Polish language, shows the generalization of the meaning of the noun *władza* and also the change of the main meaning of the word. As a result of matching word definitions, the change of the main meaning of word *władza* from 'ability, natural power to control body parts or anything else' to 'the right to control somebody' is seen. Based on the materials of historical and modern lexicographical sources of the Polish language extension of the meaning of the word *władza* is observed. The quantity of meanings of analyzed word is increased from one ('control of somebody; command') in online edition "Electronic dictionary of the Polish language XVII and XVIII centuries" to ten in "Another dictionary of the Polish language" edited by M. Banko. Different types of semantic relations between meanings of the word *władza* are seen. For example, in "Dictionary of the Polish language" edited by A. Zdanowicz et al. (1861) chain polysemy between meanings of the noun *władza* is seen; radial-chain polysemy is traced between nine meanings of the noun *władza* which is fixated in "Dictionary of the Polish language" edited by J. Karłowicz, A.A. Kryński and W. Niedzwiedzki (1919), and between four meanings of the noun *władza* in "Dictionary of the Polish language" edited by M. Szymczak (1981); radial polysemy appears between three meanings of the noun *władza* shown in "Dictionary of the correct Polish language" edited by W. Doroszewski (1973). Transfer of the meaning of the noun *władza* is also noticed from the right to control somebody to people who have such right, so there is meaning metonymization of analyzed word.

Key words: *władza*, dictionaries, semantics, definitions, Polish language.

Постановка проблеми. За словами Є. Бартмінського та В. Хлебди, «словники виконують кумуляційну функцію, накопичуючи лексичні й семантичні складові мовної картини світу, а також функцію їх санкціонування¹» [4, с. 22]. Так, аналіз інформації, зафіксованої в словникових статтях лексеми *władza* в історичних і сучас-

них словниках польської мови, дасть змогу простежити зміни поняттєвого складника концепту «влада» в польській мові.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Функціонування концепту «влада» становить предмет наукових зацікавлень українських і закордонних мовознавців. Вербалізацію концепту «влада» в сучасному британському газет-

¹ Тут і далі переклад з польської мови українською наш – О. С.

ному дискурсі дослідила О. Чорновол-Ткаченко [2]. Л. Гайдученко проаналізувала концепт «влада» в сучасній німецькій лінгвокультурі [1]. Характерні риси концепту «влада» на основі результатів анкетування, проведеного в Польщі у 1990 й 2000 роках, представили дослідниці У. Маєр-Барановська й І. Лаппо [8, с. 475–480]. Проблема семантизації іменника *władza*, простеженої на матеріалі історичних і сучасних словників польської мови, не знаходила, однак, комплексного висвітлення.

Постановка завдання. Мета дослідження – проаналізувати специфіку значення іменника *władza*, представлену в словниках польської мови у вигляді дефініції, що передуватиме дослідженню концепту «влада» в сучасному польському дискурсі. Для аналізу обрано 14 загальних словників, у т. ч. 5 історичних словників («Електронний словник польської мови XVII і XVIII століття» (далі – e-SXVII) [6], словник М.А. Троца «Nowy dykcjonarz, to jest Mownik polsko-niemiecko-francuski» [15], «Словник польської мови» за редакцією А. Здановича та ін. (далі – SWil) [12], «Ілюстрований словник польської мови» [3], «Словник польської мови» за редакцією Я. Карловича, А.А. Кринського та В. Недзведзького (далі – SW) [9]) і 9 сучасних словників польської мови («Словник правильної польської мови» за редакцією В. Дорошевського (далі – SPP) [13], «Словник польської мови» за редакцією М. Шимчака (далі – SJPSzym) [11], «Словник сучасної польської мови» за редакцією Б. Дуная (далі – SWJP) [14], «Інший словник польської мови» за редакцією М. Банька (далі – ISJP) [7], «Універсальний словник польської мови» за редакцією С. Дубіша (далі – USJP) [16], «Словник польської мови» за редакцією Л. Драбик, Е. Соболя (далі – SJP) [10], онлайн-видання «Великий словник польської мови» за редакцією П. Жмігородського (далі – WSJPŻm) [17], «Великий словник польської мови» Е. Дерень, Е. Полянського (далі – WSJP) [5], «Основний словник польської мови з нарисом польської граматики» Х. Згулкової (далі – PSJPZgół) [18]). Матеріалом дослідження є 63 дефініції лексеми *władza*, почерпнуті зі згаданих лексикографічних джерел польської мови.

Виклад основного матеріалу. Пропонуємо простежити семантичний розвиток лексеми *władza*, представлений у словниках польської мови, із зосередженням уваги на ключових етапах і способах зміни значень лексеми *władza* й типах зв'язку, що виникає між різними її значеннями.

У e-SXVII знаходимо дату першої фіксації слова *władza* – 1621 рік [6]. В аналізованому словнику значення слова *władza* подано як ‘правління над ким; командування’ та проілюстровано такими прикладами з «Мемуарів» Яна Хризостома Пасека:

Woysko wszystko pod władzą Wiel: Hetmanow swoich iść ex nunc po przeproszeniu IokMsci obowiazuie się. PasPam 210; Do kazdego z tych ze Poddanych Oycowsskim affektem się przychylaiac na zadney [zam. żadnych] władzey y zWierzchnosci Krolewskiey ani surowosci Praw [...] zazywać niebędziemy. PasPam 210v [6].

e-SXVII наводить також усталене сполучення слів *władza biskupia* в контексті: [...] *do [urzędu biskupiego] przynależy sądzić o prawdzie/ pism tákowych/ y one władzą swą Biskupią potępić/ ieśliby złe były/ y ich zákazywać [...]. SzemGrat 22 [Pięknorzecki J., [Szembek F.], Gratis plebański, Poznań 1627] [6].*

Словник М.А. Троца «Nowy dykcjonarz, to jest Mownik polsko-niemiecko-francuski» в словниковій статті іменника *władza* подає таку інформацію: 1) ‘такий хворий, що зовсім не володіє частинами тіла’; 2) ‘має владу над своїм добром, над цими людьми, над цим краєм’; 3) ‘військо було йому віддано під воєнну владу’ [15, с. 2579]. Отже, перше значення іменника стосується можливості володіти частинами тіла. Друге і третє значення слова *władza* охоплюють право керувати кимось або чимось. Словник М.А. Троца містить також такі сполучення зі словом *władza*: *tyle władzy nie ma nad sobą, władza żywota i śmierci nad kim* [15, с. 2579].

У SWil зафіксовано збільшення кількості значень іменника *władza*, який у цьому словнику налічує їх п’ять: 1) ‘спроможність, уроджена сила, спрямована на володіння частинами тіла або чим завгодно’; 2) ‘здатність, розумова потуга, що спрямовує наші вчинки, загальна назва: розуму, уяви, почуття й усього, що діє в людському дусі, як відчуття в тілі’; 3) ‘правління, панування, володарювання; право володіти, управляти, керувати ким, встановлювати що’; 4) ‘той або ті, котрим дано, котрі мають право управляти, володіти, приймати закони, судити за законами, виконувати вироки’; 5) ‘у мн. прслв. теол. ангельський чин середньої ієрархії, сили, панування’ [12, с. 1873]. Як бачимо на прикладі поданих значень іменника *władza*, кожне наступне значення слова безпосередньо пов’язане тільки з попереднім, отже, між значеннями слова *władza* виникає ланцюгова полісемія. У четвертому значенні слова простежуємо перенесення значення влади як права

володіти, управляти, керувати кимось на осіб, яким надано, які мають таке право, тобто спостерігаємо метонімізацію значення лексеми *władza*. В «Ллюстрованому словнику польської мови» також зафіксовано метонімізацію значення іменника *władza*. Так, одне зі значень аналізованого слова таке: ‘керівна інституція, люди, які здійснюють владу, правління; у *мн.*, органи влади, відомства, урядовці’ [3].

Дев’ять значень іменника *władza* зафіксовано у SW. Зосереджуємо увагу на тих із дев’яти значень іменника *władza*, котрі не були вказані в давніших словниках, а саме: 1) *władza* в значенні 2 – це ‘спроможність, могутність, повноваження, право: В. відпущення гріхів (= привілей)’ [9, с. 648]; у цьому випадку фіксуємо метафоризацію значення лексеми *władza*; 2) *władza* в значенні 4: ‘вплив, авторитет, перевага, вищість над ким, над чим, панування: батьківська в.’ [9, с. 648], що є прикладом метафоризації значення слова; 3) *władza* в значенні 9 (мех.): ‘усяка річ, яка своєю силою спрямовує на інші речі’ [9, с. 648]; у наведеному значенні простежуємо метонімізацію основного значення слова *władza*. Між дев’ятьма значеннями іменника *władza*, зафіксованими у SW, простежуємо радіально-ланцюгову полісемію. Так, основне значення слова ‘спроможність володіти, рухати частинами тіла, міць, сила в частинах тіла’ мотивує такі його значення: 2) ‘спроможність, могутність, повноваження, право’; 3) ‘здатність, сила, розумова потуга, чинник, який уможливорює діяльність розуму, душі, їх відповідне втілення’. Натомість значення 4) ‘вплив, авторитет, перевага, вищість над ким, над чим, панування’ безпосередньо пов’язане тільки зі значенням 3; значення 5) ‘право володіти, управляти, спроможність розпоряджатися, правління, керівництво, відомство’ безпосередньо пов’язане тільки зі значенням 4; значення 6) ‘керівна інституція, керівництво, правління, відомство, дикастерія’ – лише зі значенням 5; значення 7) ‘представник правління, голова відомства’ безпосередньо пов’язане тільки з шостим значенням іменника *władza*. Значення 8) ‘ангельський чин середньої ієрархії, сили, панування’ та 9) ‘усяка річ, яка своєю силою спрямовує на інші речі’ [9, с. 648] пов’язані ланцюговим зв’язком із четвертим значенням слова *władza*.

SPP фіксує три значення іменника *władza*, при цьому як основне подає: ‘управління, панування, правління’ [13, с. 873]. У цьому значенні іменник уживається без форм множини. Друге значення, у якому слово *władza* частіше вживається в множині, безпосередньо пов’язане з основним і є при-

кладом його метонімізації: ‘керівні інституції, органи; керівництво; правління’ [13, с. 873]. Третє значення іменника *władza* – ‘здатність панувати над функціонуванням, роботою окремих частин тіла’ [13, с. 873] – виникає шляхом метафоризації й також є безпосередньо пов’язаним з основним значенням слова. Отже, між трьома значеннями іменника *władza*, зафіксованими в SPP, простежуємо радіальну полісемію.

SJPSzym подає чотири значення слова *władza*, причому основне значення, у якому слово вживається без форм множини, представляє більш обширно порівняно із SPP: ‘право управляти державою, панування, управління; суспільні відносини між двома групами, які полягають у тому, що одна з груп може здійснювати тривалий вплив на поведінку другої групи при виконанні суспільних завдань і наділена засобами забезпечення контролю цієї поведінки; також управління кимось, керування кимось, напр. членами родини, інституцій, товариств тощо’ [11, с. 732]. Друге значення з ремаркою ‘частіше в множині’ є прикладом метонімізації основного значення слова й безпосередньо з ним пов’язане: ‘інституції, органи, які управляють, керують чимось; особи, які управляють, керують чимось’ [11, с. 732]. Наступне значення, а саме: 3) ‘спроможність, здатність володіти, рухати частинами власного тіла’ [11, с. 732] – безпосередньо пов’язане з основним значенням слова *władza* та виникає шляхом метафоризації. Четверте значення ‘здійснення впливу на когось, вплив; могутність, сила’ утворено шляхом метафоризації й мотивовано попереднім значенням слова. Отже, між чотирма значеннями іменника *władza*, зафіксованими в SJPSzym, простежуємо радіально-ланцюгову полісемію.

SWJP фіксує дві окремі одиниці:

1) *władza* I (без форм множини) 1. ‘право управляти, розпоряджатися кимось, нав’язувати комусь свою волю; панування, правління над кимось’; 2. ‘здійснення вирішального впливу на когось; могутність, сила’ [14, с. 1235]. Як бачимо, в основному значенні лексеми *władza* I з’являється компонент ‘право [...] нав’язувати комусь свою волю’, а в другому – додано означення на окреслення сили впливу: ‘здійснення *вирішального* впливу на когось’;

2) *władza* II 1. ‘інституція або орган, призначені для керування, правління або управління чимось’; 2. ‘спроможність рухати частинами тіла, контролювати їх рухи; також спроможність воло-

² Згідно з правилами виокремлення словникових одиниць, опинаними у вступі до SWJP, «розрізнення за числами також впливає на виділення окремих одиниць» [14, с. VIII]. Отже, числова форма впливає на значення слова.

діти своїм розумом або контролювати свої емоції» [14, с. 1235]. Отже, друге значення лексеми *władza II* розширено за допомогою додавання компонента ‘спроможність володіти своїм розумом або контролювати свої емоції’.

Основне значення іменника *władza*, згідно з ISJP, – це ‘право на управління або керування кимось’ [7, с. 1026]. Четверте значення слова *władza*, зафіксоване в ISJP, утворено шляхом метонімізації основного значення слова: *władza czasu, natury, pieniędzy* тощо: ‘їхня могутність або здатність здійснювати вплив на когось’ [7, с. 1026].

По чотири значення слова *władza* знаходимо в USJP [16, с. 465–466], SJP [10, с. 471], WSJP [5, с. 904]: 1. ‘право управляти державою, панування, управління; також управління кимось, керування кимось, напр. членами родини, інституцій, товариств’ [16, с. 465]; 1. ‘право управляти державою; теж управління членами родини, інституцій, товариств’ [10, с. 471]; 1. ‘право управляти державою, панування; тако: управління кимось’ [5, с. 904]; 2. (з ремаркою *kanic.* (пол. *urz.*)) ‘інституції, органи, які управляють, керують чимось; також особи, які управляють, керують чимось’ [16, с. 466]; 2. ‘керівні інституції, органи; теж: керівні особи’ [10, с. 471]; 2. ‘інституції, органи, які керують, управляють чимось’ [5, с. 904]; 3. ‘спроможність, здатність володіти, рухати частинами власного тіла’ [16, с. 466]; 3. ‘здатність рухати частинами власного тіла’ [10, с. 471]; 3. ‘спроможність рухати частинами свого тіла’ [5, с. 904]; 4. ‘здійснення впливу на когось, вплив; могутність, сила’ [16, с. 466]; 4. ‘здійснення впливу на когось’ [10, с. 471]; 4. ‘здійснення впливу на когось, здійснення вирішального впливу’ [5, с. 904]. Причому в значеннях 1, 4 іменник *władza* вживається без форм множини, а в значенні 2 – зазвичай у множині [16, с. 466]. Як випливає з поданого матеріалу, у межах основного значення слова *władza* простежуємо усунення компонента ‘суспільні відносини між двома групами, які полягають у тому, що одна з груп може здійснювати тривалий вплив на поведінку другої групи при виконанні суспільних завдань і наділена засобами забезпечення контролю цієї поведінки’ порівняно з основним значенням, зафіксованим у SJPSzym.

Основне значення слова *władza*, згідно з WSJPŻm, – ‘спроможність керувати кимось’ – реалізується в таких прикладах лексико-семантичної сполучуваності: *niepodzielna, ogromna władza; władza absolutna; administracyjna; królewska, książęca; rodzicielska* тощо [17]. У другому значенні – ‘орган, який керує функціонуван-

ням певної інституції’ [17] – слово *władza* вживається в таких словосполученнях: *władza centralna, państwowa, publiczna, zwierzchnia; władze miejskie; oświatowe, szkolne* тощо [17]. У значенні 3) ‘спроможність рухати частинами тіла й контролювати ці рухи’ [17] аналізований іменник використовується в таких сполученнях слів, як наприклад, *odzyskać; stracić, tracić, utracić władzę w czymś* [17]. Четверте значення лексеми *władza* – ‘спроможність мислити, розуміти, відчувати й уявляти’ [17] – реалізується в сполученнях *władza poznawcza; władze psychiczne, umysłowe* та *w pełni władz umysłowych* [17]. *Władza* в п’ятому значенні, зафіксованому в WSJPŻm, – це ‘сильний вплив, який щось здійснює на людину й обмежує її’ [17]. У PSJPZgół зафіксовано три значення слова *władza*: 1) ‘право однієї особи або групи людей на управління державою, на підпорядкування собі поведінки інших людей’; 2) ‘інституція, група людей, покликана, уповноважена управляти, керувати кимось, чимось’; 3) ‘здатність панувати над власними частинами тіла, над власним розумом, своїми емоціями’ [18, с. 676].

Висновки. Отже, у результаті аналізу дефініцій іменника *władza* в історичних і сучасних лексикографічних джерелах зафіксовано розширення значення слова *władza*. Так, кількість значень аналізованого слова збільшується з одного (‘правління над ким; командування’) в онлайн-виданні «Електронний словник польської мови XVII і XVIII століття» до десяти в «Іншому словнику польської мови» за редакцією М. Банька. Між значеннями слова *władza* простежуємо різні типи семантичних зв’язків. Наприклад, ланцюгова полісемія виникає між значеннями іменника *władza*, поданими у SWil: 1) ‘спроможність, уроджена сила, спрямована на володіння частинами тіла або чим завгодно’ – 2) ‘здатність, розумова потуга, що спрямовує наші вчинки, загальна назва: розуму, уяви, почуття й усього, що діє в людському дусі, як відчуття в тілі’ – 3) ‘правління, панування, володарювання; право володіти, управляти, керувати ким, встановлювати що’ – 4) ‘той або ті, котрим дано, котрі мають право управляти, володіти, приймати закони, судити за законами, виконувати вирoki’ – 5) ‘ангельський чин середньої ієрархії, сили, панування’ [12, с. 1873]. Радіально-ланцюгову полісемію простежуємо між дев’ятьма значеннями іменника *władza*, зафіксованими у SW, і між чотирма значеннями іменника *władza* у SJPSzym; радіальна полісемія виникає між трьома значеннями іменника *władza*, зафіксованими в SPP.

У результаті зіставлення словникових дефініцій, поданих у проаналізованих загальних словниках польської мови, можемо простежити зміну основного значення слова *władza* зі ‘спроможність, уроджена сила, спрямована на володіння частинами

тіла або чим завгодно’ на ‘право на управління або керування кимось’, причому зауважуємо також перенесення значення іменника *władza* як права керувати кимось на осіб, які мають таке право, тобто метонімізацію значення аналізованого слова.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ:

- e-SXVII – Elektroniczny słownik języka polskiego XVII i XVIII wieku / pod red. W. Gruszczyńskiego. Warszawa (<https://sxvii.pl/>).
- ISJP – Inny słownik języka polskiego / pod red. M. Bańki. Warszawa, 2000.
- PSJPZgół – Zgótkowa H. Podstawowy słownik języka polskiego z zarysem gramatyki polskiej. Poznań, 2008.
- SJP – Słownik języka polskiego / pod red. L. Drabik, E. Sobol. Warszawa, 2007.
- SJPSzym – Słownik języka polskiego / pod red. M. Szymczaka. Warszawa, 1978–1981.
- SPP – Słownik poprawnej polszczyzny / pod red. W. Doroszewskiego. Warszawa, 1973.
- SW – Karłowicz J., Kryński A.A., Niedźwiedzki W. Słownik języka polskiego. Warszawa, 1900–1927.
- SWil – Słownik języka polskiego / pod red. A. Zdanowicza i in. Wilno, 1861.
- SWJP – Słownik współczesnego języka polskiego / pod red. B. Dunaja. Warszawa, 1996.
- USJP – Uniwersalny słownik języka polskiego / pod red. S. Dubisza. Warszawa, 2003.
- WSJP – Dereń E., Polański E. Wielki słownik języka polskiego. Kraków, 2008.
- WSJPŻm – Wielki słownik języka polskiego / pod red. P. Żmigrodzkiego. Kraków, od 2007 (<http://www.wsjp.pl>).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гайдученко Л.В. Концепт ВЛАДА в сучасній німецькій лінгвокультурі : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Київ, 2009. 18 с.
2. Чорновол-Ткаченко О.О. Вербалізація концепту ВЛАДА у сучасному британському газетному дискурсі : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Харків, 2007. 20 с.
3. Arct M. Słownik ilustrowany języka polskiego. Warszawa, 1916. T. 3. URL: https://pl.wikisource.org/wiki/M._Arcta_Słownik_ilustrowany_języka_polskiego (дата звернення: 01.12.2021).
4. Bartmiński J., Chlebda W. Jak badać językowo-kulturowy obraz świata Słowian i ich sąsiadów? *Etnolingwistyka*. 2008. T. 20. S. 11–27.
5. Dereń E., Polański E. Wielki słownik języka polskiego. Kraków, 2008. 994 s.
6. Elektroniczny słownik języka polskiego XVII i XVIII wieku / pod red. W. Gruszczyńskiego. Warszawa. URL: <https://sxvii.pl/> (дата звернення: 01.12.2021).
7. Inny słownik języka polskiego / pod red. M. Bańki. Warszawa, 2000. T. 2. 1423 s.
8. Język, wartości, polityka : zmiany rozumienia nazw wartości w okresie transformacji ustrojowej w Polsce : raport z badań empirycznych / pod red. J. Bartmińskiego. Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2006. 632 s.
9. Karłowicz J., Kryński A.A., Niedźwiedzki W. Słownik języka polskiego. Warszawa, 1919. T. 7. 1161 s.
10. Słownik języka polskiego / pod red. L. Drabik, E. Sobol. Warszawa, 2007. T. 2. 1122 s.
11. Słownik języka polskiego / pod red. M. Szymczaka. Warszawa, 1981. T. 3. 1103 s.
12. Słownik języka polskiego / pod red. A. Zdanowicza i in. Wilno, 1861. T. 2. 2280 s.
13. Słownik poprawnej polszczyzny / pod red. W. Doroszewskiego. Warszawa, 1973. 1054 s.
14. Słownik współczesnego języka polskiego / pod red. B. Dunaja. Warszawa, 1996. 1436 s.
15. Trotz M.A. Nowy dykcjonarz, to jest Mownik polsko-niemiecko-francuski. Lipsk, 1764. 3163 s.
16. Uniwersalny słownik języka polskiego / pod red. S. Dubisza. Warszawa, 2003. T. 4. 1141 s.
17. Wielki słownik języka polskiego / pod red. P. Żmigrodzkiego. Kraków, od 2007. URL: <http://www.wsjp.pl> (дата звернення: 01.12.2021).
18. Zgótkowa H. Podstawowy słownik języka polskiego z zarysem gramatyki polskiej. Poznań, 2008. 812 s.